

Yrkande
2020-11-01

(Miljöpartiet, Vänsterpartiet)

Nytt ärende

Yrkande

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret kartlägger i samverkan med berörda nämnder i vilken omfattning Göteborgs Stad bidrar till det utflyttningsfenomen som kallas social dumpning.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder, föreslå vilka åtgärder Göteborgs Stad kan vidta för att minska så kallad social dumpning.
3. De nya socialnämnderna får i uppdrag att säkerställa att Göteborgs stad inte bidrar till så kallad social dumpning.

Yrkandet

Fenomenet att tillväxtkommuner med bostadsbrist agerar för att socialt utsatta bostadslösa invånare ska söka bostad på annan ort har på senaste tiden lyfts av flera olika medier. Det kallas ofta för social dumpning eller social export och är tyvärr inget nytt problem. Enligt de kommuner som tar emot många utflyttade invånare är det framförallt Stockholm med kranskommuner samt Göteborg som aktivt agerar för att flytta ut sina invånare till annan ort. Ett antal kommuner som mottagit många nya invånare från tillväxtkommuner ställde i februari 2020 krav på Civilminister Lena Micko att agera i frågan. De invånare som flyttas är oftast människor som står långt ifrån arbetsmarknaden vilket leder till ett större ansvar för glesbygdskommuner som ofta redan är ekonomiskt pressade, vilket leder till en större ojämlikhet mellan kommuner. Statskontoret har i november 2020 presenterat en första kartläggning av frågan för regeringens räkning.

I socialtjänstlagen regleras att den enskilde ska ha en aktiv medverkan i insatser som rör denne, detta gäller även insatsergällande bostad. Utifrån denna regel har politiker och tjänstepersoner i tillväxtkommuner ofta argumenterat för att de inte kan tvinga någon annan flytta till annan ort, alla flyttar sker i enlighet med den enskildes vilja. Statskontorets kartläggning menar att kommunerna i praktiken tolkar aktiv medverkan som att "en kommun genom sitt agerande får en person med ekonomiskt bistånd att flytta till en annan kommun, utan att personen själv har uttryckt en tydlig vilja att flytta". Långväga flyttar sker alltså inte baserade på människors önskemål, utan för att det är den enda åtgärden som presenteras av hemkommunen. Bristfälliga åtgärder från tillväxtkommunerna i fråga om att ordna bostäder inom den egna kommunen är grundproblemet.

Det behöver inte alltid vara ett problem för en kommun att ta emot personer som har flyttat till följd av en aktiv medverkan. Om det blir ett problem eller inte

sammanhänger främst med den mottagande kommunens strukturella förutsättningar, såsom storlek, ekonomi, arbetslöshet och bostadsmarknad. Statskontorets undersökning visar att för mindre kommuner som redan har ansträngd ekonomi och sämre arbetsmarknadsförutsättningar, kan en inflyttning genom aktiv medverkan innebära en betydande ekonomisk belastning. Särskilt då majoriteten av de kommuner som tar emot invånare genom aktiv medverkan har en skattekraft längre än genomsnittet. I dessa kommuner kan det också bli svårt för den enskilde att få ett arbete och etablera sig i samhället då arbetslösheten ofta redan är hög. Tillväxtkommunerna tar inte fullt ansvar för sina egna invånare som tex är strukturellt hemlösa, i behov av skyddat boende, är nyanlända eller lider av missbruk eller andra sociala problem. Flytten till annan ort är den enda presenterade lösningen, och således inte frivilligt vald. 63 procent av kommunerna har tagit emot nya invånare som har fått hjälp av sin tidigare hemkommun med att ordna den nya bostaden. Hemkommunen står normalt för försörjningsstöd under en inledande period, för att sedan lämna över kostnaderna till den nya hemkommunen.

Detta fenomen har inneburit att en del svenska kommuner valt att riva hyreshus istället för att fylla dem med boende från andra kommuner, då man anser att tillväxtkommuner inte tar ansvar för sina egna invånare och deras behov. Det som i grunden är ett problem med bostadsmarknaden blir både ett stort socialt problem, samt leder till ett ohållbart resursslöseri ur många aspekter.

Göteborgs stad har gjort mycket för att öka tillgången på bostäder, men det krävs mycket mer arbete både med bostadssituationen och det sociala arbetet. En åtgärd som tidigare diskuterats men som inte ännu gått att finna politisk enighet kring är att bostäder som fördelats enligt bostättningslagen ska övergå till förstahandskontrakt på sikt. Det skulle kunna vara en lösning på en liten del av fenomenet. Göteborg bör inte bidra till att skicka iväg socialt utsatta invånare, utan ta fullt ansvar för varje göteborgare. Att Göteborg medvetet flyttar människor spär på klyftan mellan stad och landsbygd, försämrar aktivt möjligheterna för våra utsatta invånare att få ett arbete och ökar ojämlikheten. Självklart kan socialtjänsten i Göteborg hjälpa till med att söka bostad på annan ort för den enskilde som så önskar, men Göteborgs stad ska inte medverka till så kallad social dumpning. Vi rödgrönrosa föreslår därför en ordentlig genomlysning av problematiken och önskar se förslag på hur Göteborg kan bidra med lösningar istället för att spä på problemet.